

Täysistunto

Torstai 4.2.2021 klo 16.01—19.04

9. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2019

Kertomus K 9/2020 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 7/2020 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on tarkastusvaliokunnan mietintö TrVM 7/2020 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta. — Valiokunnan puheenjohtaja Alanko-Kahiluoto.

Keskustelu

17.04 **Outi Alanko-Kahiluoto vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, pahoittelut, että meinasin myöhästyä tästä.

Meillä on siis käsiteltävänä tänään tarkastusvaliokunnan mietintö eduskunnan tilintarkastajien kertomuksesta, joka koskee Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätöstä, toimintakertomusta ja kirjanpitoa ja samoin koskee UPIa ja eduskuntaa. — Voinko käsitellä nämä kaikki yhdessä, vai käsitelläänkö nämä erikseen?

Arvoisa puhemies ja kansanedustajat! Tarkastusvaliokunta on kuullut muun muassa tilintarkastajien puheenjohtajaa ja tarkastusviraston pääjohtajaa koskien siis VTV:n tilinpäätöstä, toimintakertomusta ja kirjanpitoa sekä hallintoa vuodelta 2019. Totean, että tilintarkastajien kertomukset ovat olleet niin sanotusti puhtaita, eli näillä tilintarkastajilla ei ole ollut huomautettavaa. Tarkastusvaliokunta toteaa, että tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Mietinnössään valiokunta on kiinnittänyt huomiota myönnettyihin määrärahoihin ja niiden käyttöön sekä toiminnan kuluihin ja niiden muutoksiin.

Tarkastusvaliokunta on viime vuosina laatimissaan mietinnöissä kiinnittänyt erityistä huomiota tarkastusviraston työhyvinvoinnin kehittymiseen ja henkilöstökyselyissä esille tulleeisiin epäkohtiin. Vuonna 2019 tarkastusvirastossa ei järjestetty henkilöstökyselyä, sillä viraston johtamisuudistuksessa on meneillään siirtymäkausi, ja uuteen toimintamalliin ollaan siirtymässä vaiheittain. Valiokunta toteaa, että se tulee jatkossakin seuraamaan tarkastusviraston työhyvinvoinnin kehitystä.

Päätösehdotuksenaan valiokunta on ehdottanut, että eduskunnalla ei ole huomautettavaa tämän kertomuksen johdosta, ja mietintö todellakin tarkastusvaliokunnassa oli yksimielinen.

Ulkopuolelta tämän mietinnön totean kuitenkin, että tarkastusvaliokunta on tänään keskustellut julkisuudessa esillä olleista VTV:n toimintaan liittyvistä kysymyksistä ja tehnyt epävirallisen päätöksen siitä, että valiokunta tulee ottamaan omana asianaan esille Valtion-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2021 vp

talouden tarkastusviraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toiminnan taloudenhoidossa. Mutta tähän varmasti palaamme myöhemmin.

Jos puhemiehelle sopii, niin käsittelen myöskin tarkastusvaliokunnan mietinnön 9 koskien tilintarkastajien kertomusta Ulkopoliittisen instituutin tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2019. — Eli tarkastusvaliokunta on tässäkin kuullut tilintarkastajien puheenjohtajaa ja instituutin johtajaa, ja totean, että tilintarkastajien kertomukset ovat olleet niin sanotusti puhtaita, eli tilintarkastajilla ei ole ollut mitään huomautettavaa. Eli tarkastusvaliokunta toteaa, että tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Mietinnössään valiokunta on kiinnittänyt huomiota myönnettyihin määrärahoihin ja niiden käyttöön, toiminnan kuluihin ja niiden muutoksiin. Ulkopoliittisen instituutin osalta valiokunta ei ole nostanut esille mitään erityiskysymyksiä.

Päätösehdotuksenaan tarkastusvaliokunta ehdottaa yksimielisesti, että eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomusten johdosta.

Sitten puolestaan eduskunnan tilintarkastajien kertomus eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2019:

Tarkastusvaliokunta on kuullut muun muassa tilintarkastajien puheenjohtajaa, eduskunnan hallintojohtajaa ja eduskunnan tietohallinnon asiantuntijoita, ja totean, että tilintarkastajien kertomukset ovat olleet niin sanotusti puhtaita, eli tilintarkastajilla ei ole ollut mitään huomautettavaa. Tarkastusvaliokunta toteaa, että tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Mietinnössään valiokunta on kiinnittänyt huomiota myönnettyihin määrärahoihin ja niiden käyttöön, toiminnan kuluihin ja niiden muutoksiin.

Eduskunnan osalta valiokunta on nostanut esille tietoturvan. Eli valiokunta pitää hyvänä, että eduskunnan tilintarkastajat ovat arvioineet eduskunnan tietoturvan tasoa. Tärkeää on, että arvioinnin kehittämissuosituksat myös toteutetaan. Perusteltua on muun muassa perustaa tietoturvan ohjausryhmä, jotta toimintaa kehitetään ja ohjataan kokonaisvaltaisesti. Erilaisia häiriötilanteita varten on tärkeää testata ennalta kriittisten järjestelmien toimivuus, ja tarkastusvaliokunta on painottanut, että eduskunnan kansliassa tulee olla riittävästi tietoturvakysymyksiin liittyvää asiantuntemusta ja on tärkeää myös varmentaa ulkoisten palveluntuottajien asiantuntemus ja resurssien riittävyys häiriötilanteessa. Valiokunta on nostanut esille muun muassa digitalisaation ja pilvipalveluiden käyttöön liittyvät lisääntyneet tietoturvaohat.

Päätösehdotuksenaan tarkastusvaliokunta on yksimielisesti ehdottanut, että eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomusten johdosta.

Kiitän arvoisaa puhemiestä joustavuudesta, että sain esitellä nämä kaikki näin könttänä. — Kiitos paljon.

Puhemies Anu Vehviläinen: Näin. — Eli kuten tässä valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Alanko-Kahiluoto totesi, hän esitteli kohdat 9, 10 ja 11. Silti ajattelen sillä tavalla, että tässä olisi hyvä käydä keskustelu ensin nyt tästä kohdasta 9, eli tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2019, ja sitten mennään seuraaviin asioihin. — Ja seuraavaksi edustaja Mäkisalo-Ropponen.

17.10 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Otan kantaa tässä vain yhteen huomionarvoiseen ja ajankohtaiseen asiaan tässä valiokunnan mietinnössä — siis

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2021 vp

puhutaan nyt tästä eduskunnan tarkastuskertomuksesta — ja se on tämä eduskunnan tietoturvan varmistaminen. Kuten mietinnössäkkin todetaan, tilintarkastajien erityisenä tarkastuskohteena on ollut eduskunnan tietoturvan hallinnointi, ja seuraamme tätä asiaa siellä edelleen, eli tämä on edelleenkin meillä tilintarkastajien seurannan kohteena.

Eduskunnassa on varmistettava, että meillä on riittävästi asiantuntevia henkilöitä tietoturvakysymyksiin, eli tässä tarvitaan erikoisosaamista, jotta uhat ja riskit tunnistetaan jo ennakoivasti ja kaikki mahdolliset verkon suojaukset ovat varmasti kunnossa. Myös etätyöhön liittyvien tietoturvariskien tunnistaminen ja etätyökalujen ja erilaisten ohjelmien jatkuva kehittäminen on tärkeää, ja siksi olen samaa mieltä kuin valiokuntakin tässä omassa mietinnössään, että eduskunnassa on syytä lisätä erityisasiantuntijuutta näissä asioissa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

17.12 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Haluan nyt tarkistaa, kun minulle on vähän epäselvää: käsittelemmekö tässä yhteydessä myöskin Ulkopoliittista instituuttia vai onko se sitten vasta seuraavassa vaiheessa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Kohdassa 11.

Sitten minä käytän puheenvuoron silloin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Savola.

17.12 **Mikko Savola kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten edustaja Mäkisalo-Ropponen omassa puheenvuorossaan toi esille tämän tietoturvakysymyksen, itse kiinnitin tässä tarkastusvaliokunnan mietinnössä huomiota juurikin tähän samaan asiaan. Nämä tietoturva-asiat jos jotkin ovat ajankohtaisempia kuin koskaan.

Me saatiin hiljattain tietoa siitä, että tietoturmo oli tapahtunut meidän eduskunnan sähköposteihin. Se on vakava asia, ja tällaiset pitää pystyä ehkäisemään, koska me menen koko ajan enemmän ja enemmän digitaalisiin aineistoihin meidän kokousten osalta ja meidän pitää pystyä myöskin liikuttelemaan sitä aineistoa luottamuksellisesti niin, etteivät sinne ulkopuoliset pääse käsiksi.

Ei ole kovinkaan montaa vuotta, kun ulkoministeriöön murtauduttiin tietoturvapuolelle, ja Suomi ei itse tätä edes huomannut, vaan tämä tieto tuli Ruotsista meille, että meillä on tällainen tietoturvamurto tapahtunut. Nämä ovat vakavia kysymyksiä. Silloinhan tähän puututtiin. Viime kaudella me tehtiin lainsäädäntöä sen suhteen, että me pystyttäisiin puuttumaan tällantyyppisiin asioihin entistä paremmin. Mutta mitä enemmän aikaa tässä kuluu ja tämä digitalisaatio kehittyy, niin sitä olennaisemmaksi osaksi nämä tietoturvakysymykset nousevat.

Eikä pelkästään nyt sitten puhuta siitä, mitä tietokonelaitteitten sisäpuolella tapahtuu. Minä olen hyvin huolissani myös siitä, että meiltä löytyy tästä maasta riittävästi myös tällaisia turvallisia tiloja, missä voidaan käydä niitä keskusteluita, joita kukaan muu ei saa kuulla. Ja tässä pitää valtionhallinnon kyllä jatkossa kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tällaiset turvatilat ovat varmistettuina niin eduskunnan kuin koko valtionhallinnon käyttöä varten. Nämä ovat niitä kysymyksiä, joita ei voi pätäkääkään ottaa löysästi, vaan nämä kysymykset pitää ottaa äärimmäisen vakavasti, että meillä tämä meidän koko pää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2021 vp

töksentekomme ja kaikki nämä tämmöiset erityisesti turvallisuuteen liittyvät luottamukselliset keskustelut, kysymykset, neuvottelut pystytään huolehtimaan.

Eli tarkastusvaliokunta on tässä aivan oikeaan asiaan huomiota kiinnittänyt, koska se on tullut käytännössä myöskin muuta kautta esiin, ja minä toivon, että meillä niin eduskunnassa kuin valtionhallinnossa nämä kysymykset otetaan nyt hyvin, hyvin vakavasti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

17.15 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies...

Puhemies Anu Vehviläinen: Mikrofoni päälle, kiitos.

Alkua ei tarvinne sanoa. — Edustaja Savola nosti tässä äsken esille tärkeän kysymyksen, joka liittyy tähän kykyyn käydä luottamuksellisia keskusteluja täällä eduskunnan puitteissa. Me olemme tänään puhuneet tästä asiasta myöskin puolustusvaliokunnassa ja ulkoasiainvaliokunnassa. Näissä valiokunnissa erityisesti käsitellään hyvin herkkiä ja vaikeita asioita, ja tietoturvallisuuden täytyy olla sataprosenttisesti varmistettu. Nyt valiokunta on ollut siinä mielessä hankalissa tilanteissa, että koronaepidemian vuoksi kun meillä ovat nämä tietyt rajoitteet, ne estävät meitä, valiokuntaa, laajapohjaisesti käsittelemästä turvatiiloissa näitä meidän kysymyksiämme, ja tässä täytyisi nyt löytää mahdollisimman nopea ratkaisu, niin että eduskunta pystyy täysipainoisesti toimimaan, koska nyt nämä valiokunnat tässä suhteessa nilkuttavat.

Tämä huomio tietoturvasta on tietysti vakava asia, ja siinä kannattaa huomioida se, että yksi seikka on juuri tämä digitalisaation kautta tapahtuva etätyöskentely, ja meillähän on tietoa siitä, että eri tahot seuraavat näitä asioita. Me saimme aika hälyttäviä tietoja sekä Tanskasta että Norjasta koskien heidän hävittäjähankintojaan, siitä kuinka sitä on seurattu ulkomailta käsin. Euroopan strateginen autonomiakäsitehän pitää isona tavoitteena sitä, että digipuolessa me saavuttaisimme jonkuntyyppisen itseriittoisuuden. Nythän tilanne on se, että näistä verkkojen pohjina olevista järjestelmistä vain 3 prosenttia on eurooppalaissessa hallinnassa, eurooppalaisten tekemiä, siis 3 prosenttia on siellä, 66 prosenttia on Yhdysvalloissa ja 30 prosenttia on Aasiassa, eli tässä suhteessa meillä on iso työ myöskin tämän koko verkkojärjestelmän edelleenkehittämisessä. Mutta tämä turvallisuuskysymys on akuutti ja vakava myöskin eduskunnan päätöksenteon kannalta.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 9/2020 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.